

УДК 072

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-7872.4.2025.3>

Дубовик Андрій Леонідович

аспірант,

Луцький національний технічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4025-3434>

СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Анотація. Стаття присвячена дослідженню механізму стимулювання інвестиційної привабливості територіальних громад. Встановлено, що підвищення інвестиційної привабливості територіальних утворень є першочерговою передумовою стабільного соціально-економічного розвитку всієї держави, що виступає основним регулятором інвестиційної діяльності та запобігає економічній ізоляції та відсталості регіонів. У роботі проаналізовано сутність поняття «інвестиційна привабливість територіальної громади» та визначено її ключові складові, зокрема фінансово-економічні, інституційні, інфраструктурні та соціальні чинники. Обґрунтовано роль органів місцевого самоврядування у формуванні сприятливого інвестиційного середовища, зокрема через розвиток стратегічного планування, удосконалення регуляторної політики, забезпечення прозорості управлінських рішень та ефективне використання ресурсного потенціалу громади. Особливу увагу приділено інструментам стимулювання інвестиційної діяльності на місцевому рівні, серед яких виділено податкові та фінансові стимули, публічно-приватне партнерство, розвиток індустріальних парків, цифровізацію управлінських процесів, а також формування позитивного іміджу територіальних громад. Підкреслено, що комплексне застосування зазначених інструментів сприяє зростанню довіри інвесторів та активізації економічної діяльності на місцях. Зроблено висновок, що ефективне стимулювання інвестиційної привабливості територіальних громад потребує системного підходу, узгодженості дій органів державної влади та місцевого самоврядування, а також урахування специфіки кожної громади. Практичні рекомендації, сформульовані у статті, можуть бути використані при розробленні місцевих програм соціально-економічного розвитку та стратегій залучення інвестицій. Також наголошено на важливості адаптації інвестиційної політики до сучасних викликів, зокрема умов воєнного стану, післявоєнного відновлення та євроінтеграційних процесів. Акцентовано, що впровадження інноваційних підходів до управління розвитком громад дозволяє підвищити їх конкурентоспроможність та забезпечити довгострокову стійкість економічного зростання. Отримані результати можуть слугувати науково-методичною основою для подальших досліджень у сфері розвитку територіальних громад.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, економічна політика, територіальна громада, фінанси, стимулювання інвестицій, регіональний розвиток, державне регулювання, місцеве самоврядування.

Постановка проблеми та її актуальність. Масштаби та складність завдань економічної реконструкції, а також необхідність консолідації та оптимального використання ресурсного потенціалу країни для побудови конкурентоспроможної, інклюзивної та європейськи орієнтованої економіки в повоєнній Україні спонукають до активного пошуку організаційних, правових, фінансово-економічних та соціально-політичних інструментів, що відповідають цим потребам. Ці інструменти повинні враховувати, серед іншого, особливості територіального розподілу наслідків російської агресії, складність проблем і потреб, а також потенціал і можливості, які докорінно змінюють просторовий ландшафт, у якому відбуватиметься повоєнна відбудова країни.

За цих обставин запровадження диференційованої, територіально орієнтованої політики не лише запобіжить ризику фрагментації економічної та правової бази, але й, навпаки, надасть можливості для активізації зусиль щодо подолання нерівності та обмежень, пов'язаних з війною, як основи економічної та соціальної цілісності, оскільки Україна активно працює над європейською інтеграцією.

За підтримки міжнародних партнерів Україна повинна інтегрувати існуючий світовий досвід використання регіонально орієнтованих механізмів, переглянути свою існуючу практику та розробити політику, яка відповідає поточним обставинам та уникає зловживань, забезпечуючи цілісність та ефективність людських, економічних та природних ресурсів країни, а також геополітичного розвитку.

Головним завданням України є співпраця з міжнародними партнерами та зміцнення здатності Європейського Співтовариства протистояти російській загрозі. Водночас важливо повністю відновити та зміцнити внутрішню стабільність та конкурентоспроможність України, які є ключовими елементами європейської безпеки, а також реалізувати європейську та євроатлантичну інтеграцію України на основі

взаємодоповнюваності та спільних інтересів. У цьому контексті сприяння інвестиціям у територіальні громади може бути важливим інструментом для просування процесу європейської інтеграції.

Водночас, інвестування в розвиток сучасної економічної бази в регіонах, найбільш спустошених війною, як основи довгострокової стратегії їхньої відбудови, є важливим та необхідним вкладенням для забезпечення стабільності та згуртованості в цих регіонах як невід'ємної частини національної єдності та запобігання ризикам з боку агресора [5, с. 6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика стимулювання інвестиційної привабливості територіальних громад широко представлена у працях вітчизняних науковців, зокрема в контексті децентралізації, регіонального розвитку та посилення фінансової спроможності місцевого самоврядування. Значний внесок у дослідження механізмів стимулювання інвестиційної привабливості зробила Дудник Н. В., яка розглядає дану категорію як складову регіональної економічної політики в умовах фінансової децентралізації та акцентує увагу на ролі бюджетних і податкових інструментів у формуванні інвестиційного середовища регіонів [1]. Авторка обґрунтовує необхідність поєднання державних та місцевих механізмів стимулювання інвестицій для забезпечення сталого розвитку територій.

У працях Каркіч І. О. інвестиційна привабливість регіонів України аналізується крізь призму соціально-економічних показників, рівня розвитку інфраструктури та інституційного середовища [2]. Дослідниця наголошує, що нерівномірність регіонального розвитку значною мірою зумовлює диференціацію інвестиційних потоків, що потребує активнішої участі органів влади у формуванні конкурентних переваг територій.

Питання підвищення інвестиційної привабливості в умовах децентралізації управління розглядає Козаченко Ю. П., який підкреслює зростання ролі органів місцевого самоврядування у залученні інвестицій та формуванні сприятливого підприємницького середовища [3]. Автор акцентує увагу на необхідності удосконалення механізмів стратегічного планування та міжсекторальної взаємодії на місцевому рівні.

Інституційні аспекти стимулювання інвестиційної діяльності досліджено у працях Лайка О. І., Чабарова В. О. та Арафтенія А. М., які розглядають вплив формальних і неформальних інститутів на інвестиційну активність у національній економіці в умовах децентралізації [4]. Автори доводять, що ефективність інвестиційної політики значною мірою залежить від якості управлінських інститутів та рівня довіри до влади.

Окремий напрям досліджень представлено в аналітичній доповіді за редакцією Жаліла Я. А., де обґрунтовано територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у контексті повоєнного відновлення України [5]. У роботі наголошено на важливості адаптації інвестиційних інструментів до специфіки територіальних громад та їх ресурсного потенціалу.

Практичні аспекти залучення інвестицій на рівні громад висвітлено у публікаціях Федюка В., де розглядаються прикладні механізми, успішні кейси та рекомендації для органів місцевого самоврядування щодо формування інвестиційної привабливості [6]. Питання стратегічних пріоритетів управління інвестиційним потенціалом територіальних громад також аналізуються у дослідженнях Шеленка Д., Шпикуляка О. Г. та Бойчука А. В., які акцентують увагу на активізації підприємництва як ключовому чиннику розвитку громад [7].

Водночас, попри значну кількість наукових напрацювань, питання комплексного механізму стимулювання інвестиційної привабливості саме територіальних громад з урахуванням сучасних викликів та інструментів місцевого розвитку потребує подальшого наукового опрацювання, що й зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета статті. Удосконалення наукових підходів до визначення особливостей стимулювання інвестиційної привабливості територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціально-економічний розвиток територіальних громад в Україні є вирішальним процесом для досягнення сталості та забезпечення належного добробуту й високої якості життя населення. Реалізація цих можливостей залежить від наявного інвестиційного потенціалу, стан якого суттєво залежить від інституту підприємництва. Тому, як з наукової, так і з практичної точки зору, а також враховуючи сучасні реалії сільського життя та управління, необхідно поступово оновлювати підходи до розробки стратегічних пріоритетів формування інвестиційного потенціалу соціально-економічного розвитку територіальних громад шляхом сприяння підприємницькій діяльності.

У пошуках вирішення цих проблем ми зосереджуємося на концептуалізації основ соціально-економічного розвитку територіальних громад шляхом визначення пріоритетів розвитку їхнього інвестиційного потенціалу. Найбільшими інвестиційними бар'єрами в об'єднаних територіальних громадах є адміністративні перешкоди для сталого розвитку, відсутність ефективного інституцій-

ного інвестиційного механізму, вразливість інвесторів та нерозвинені теоретичні та методологічні підходи до оцінки інвестиційної привабливості.

В сучасних умовах розвитку економіки України важливу роль відіграє інвестиційна діяльність. Саме інвестиційна діяльність спрямовується на економічний розвиток та покращення життя населення країни. Завдяки процесам децентралізації можна ефективніше формувати регіональну інвестиційну політику. Оскільки після утворення об'єднаних територіальних громад кошти з державного бюджету надходять безпосередньо до бюджету даних громад без посередництва обласного та районного рівнів, [1], що в свою чергу підвищує швидкість та ефективність фінансування місцевих програм соціально-економічного розвитку.

Одним з пріоритетних елементів розвитку будь-якої території є забезпечення її інвестиційної привабливості. У сучасних економічних умовах підвищення рівня соціально-економічного розвитку конкретної території можливе з урахуванням ефективного використання особливостей територіального розвитку, наявності унікальних природних, матеріально-технічних і кадрових ресурсів, які служать конкурентними перевагами.

В умовах нестабільної економічної та політичної ситуації в країні інвестиційна активність природно знижується. Саме це спонукає до подальшого пошуку додаткових механізмів формування інвестиційної привабливості регіону в умовах фінансової децентралізації.

Слід зазначити, що в науковому світі досі існують спірні питання, пов'язані з визначенням сутності такої соціально-економічної категорії, як «інвестиційна привабливість».

Проаналізувавши точки зору різних авторів, стає очевидним, що інвестиційна привабливість територіальних утворень багато в чому визначається економічною динамікою, економічними зв'язками та умовами інвестування в окремі території і сектори економіки. Однак з цього питання немає єдиної думки, тому ми вважаємо за доцільне дотримуватися наступного визначення.

Територіальні громади конкурують між собою за фінансові ресурси, інвестиції та якісні робочі місця. Адже рівень розвитку громади та якість життя її мешканців залежить, передусім, від стану місцевої економіки. А економічний розвиток, у свою чергу, найбільшою мірою залежить від обсягу вкладених інвестицій. Будучи найважливішим джерелом фінансування місцевої економіки, інвестиції є найвагомішим фактором економічного зростання громади на основі ефективного використання місцевих ресурсів [6].

Під інвестиційною привабливістю територіальної громади слід розуміти сукупність політичних, економічних, правових, соціальних та екологічних чинників, які зумовлюють поведінку діючих і потенційних суб'єктів інвестиційної діяльності щодо вкладення інвестицій у розвиток економіки регіону [2, с. 81].

Інвестиційна привабливість території складається з ряду політичних, економічних, правових, соціальних, фінансових та інших факторів, що визначають ступінь інвестиційного ризику і можливість його ефективного використання.

Сучасні умови децентралізації системи економічного управління ставлять завдання щодо необхідності стимулювання інвестиційного розвитку заходами формування сприятливого інвестиційного середовища як на макrorівні, так і на рівні територіальних громад. Територіальна громада та підприємства, що забезпечують її потреби, є складними соціально-економічними системами, діяльність яких тісно пов'язана між собою. Це означає, що якість функціонування кожного з них залежить від діяльності інших [4, с. 81].

Розбіжність між неформальною та формальною інституційною підтримкою сприяння інвестиціям у місцеві громади проявляється у розриві між законами та нормативними актами та фактичними правилами та умовами для суб'єктів господарювання, надмірному негативному впливі неформальних інституцій та частій відсутності статуту громади, який би забезпечував реалізацію стратегічних інституційних цілей.

Вплив спотвореної інституційної підтримки на інвестиційну активність також відображається у відсутності ініціативи серед представників місцевих громад щодо створення сприятливих умов для економічної діяльності. Це пов'язано з нерозвиненими горизонтальними зв'язками та недостатніми практичними навичками організації спільного інвестування між місцевими громадами.

Завданням майбутніх наукових досліджень та практичного застосування в цій галузі є розробка заходів та механізмів для сприяння співпраці між різними представниками місцевих громад та тим самим збільшення їхнього впливу на покращення інвестиційного середовища.

Ефективність зусиль щодо посилення конкурентних переваг регіону в певному секторі визначає інвестиційну привабливість конкретної громади. Інвестиційна привабливість є найважливішим фактором для вітчизняних та іноземних інвесторів під час прийняття рішення про інвестування капіталу (ресурсів) у певну місцеву економіку.

Інвестиційна привабливість – це відносно суб'єктивний та комплексний показник, який охоплює різні фактори, що впливають на економічне середовище певного регіону. Індекс відображає оцінку ресурсів, сировини, виробничого потенціалу, економіки, географії, інфраструктури регіону, рівня розвитку основних ринкових економічних інститутів, соціальної напруженості, рівня забруднення навколишнього середовища, фінансової стійкості регіонального уряду, а також характеру регуляторної бази та податкової системи.

Слід зазначити, що одним з пріоритетів економічної політики держави залишається створення необхідних і сприятливих умов для інтенсифікації економічного зростання і підвищення якості життя населення за рахунок залучення інвестицій в реальний сектор економіки.

Для інвестора при виборі території для інвестування коштів на чільне місце ставиться інвестиційний потенціал території та інвестиційний ризик, діалектичне співвідношення яких визначає інвестиційну привабливість в цілому.

При цьому перший елемент відноситься до місткості інвестиційного простору, другий – до його надійності. Іншими словами, інвестиційний потенціал – це характеристика можливостей області з точки зору капіталовкладень.

Економічний розвиток територіальних громад повинен бути проведений із використанням елементів діагностичного аналізу екзогенного та ендогенного середовища, що і буде основою інформаційного забезпечення підготовки і прийняття управлінських рішень та стане складовою частиною до розробки плану дій щодо забезпечення розвитку відповідної територіальної соціально-економічної системи [7, с. 86].

Економічна концепція інвестиційного потенціалу територіальної громади характеризується рядом позитивних явищ для подальших інвестицій, які вимірюються і виражаються у формі кількісних показників.

Існують наступні аспекти інвестиційного потенціалу:

- ресурсно-сировинний потенціал (середнє рівноважне забезпечення заповідника основними видами природних ресурсів: мінералами, землею, водою, деревиною, рекреаційними ресурсами);
- виробничий потенціал (обсяг і структура валового продукту області, частка підприємств у збитках, виробництво промислової продукції на душу населення і прямі витрати на відтворення основних фондів відображають загальний результат економічної діяльності в області);
- споживчий потенціал (загальна купівельна спроможність населення регіону, що вимірюється середнім доходом на душу населення населення, рівнем доходу 10% більш-менш забезпеченого населення, середньомісячною заробітною платою всіх працівників економіки, відношенням середнього доходу на душу населення до прожиткового мінімуму, часткою всіх оплачених послуг у ВВП). грошових витрат населення);
- інфраструктурний потенціал (економіко-географічне положення регіону та його інфраструктурних об'єктів);
- інтелектуальний потенціал (освітній рівень населення) , тобто частка фахівців з вищою та середньою освітою на 10 000 жителів, кількість вищих навчальних закладів, кількість викладачів та кількість студентів, які навчаються в аспірантурі та докторантурі);
- інституційний потенціал (розвиток і рівень провідних інститутів ринкової економіки, виражений кількістю кредитних організацій, їх сукупним статутним капіталом, розміром часток державних, приватних і змішаних компаній);
- інноваційний потенціал (кількість науково-дослідних інститутів, які розробили і реалізували інноваційні проекти, відображає рівень реалізації науково-технічного прогресу в регіоні);
- потенціал робочої сили (чисельність працездатного населення, зайняте населення, рівень безробіття, природний приріст на 1000 жителів, середня тривалість життя і рівень міграції);
- фінансовий потенціал області (рентабельність підприємств, обсяг податкової бази та загальна прибутковість обласного бюджету).

Розглянуті аспекти інвестиційних потенціалів роблять істотний вплив на ємність інвестиційного простору і характеризують можливі масштаби і напрямки інвестиційної діяльності на аналізованій території.

Інвестиційні ризики розглядаються як ще один елемент інвестиційної привабливості. Ступінь інвестиційних ризиків обмежує інвестиційний потенціал, тобто інвестиційні ризики являють собою свого роду «рамки», в рамках яких інвестор має можливість використовувати наявні ресурси на певній території.

Крім того, чим нижче рівень ризику, тим краще можна використовувати інвестиційний потенціал регіону. Повне використання можливе тільки при абсолютній відсутності інвестиційних ризиків. Тому головне завдання влади сьогодні – вивчити всі можливі ризики території і прийняти всі можливі рішення, спрямовані на зниження масштабів негативних наслідків.

Інвестиційні ризики залежать від зовнішніх макроекономічних умов, таких як:

- корупція в державному апараті;
- рівень злочинності тощо.

В сучасних умовах децентралізації системи економічного управління питання активізації інвестиційної діяльності в територіальних громадах є одним з ключових, оскільки повноваження і відповідальність, згідно до європейського принципу субсидіарності, передаватимуться, все більшою мірою, на рівень територіальних громад. Існують різні заходи стимулювання інвестиційної діяльності в територіальних громадах.

Інвестиційна політика громади повинна реалізовуватись на основі дотримання наступних основних принципів:

- забезпечення інвесторам рівних прав та умов у здійсненні інвестиційної діяльності;
- дотримання та захист законних прав та інтересів інвесторів;
- надання інвесторам гарантій від некомерційних ризиків, зумовлених погіршенням умов вкладання інвестицій, викликаних прийняттям місцевих регуляторних актів;
- узгодження інтересів потенційних інвесторів та завдань стратегічного розвитку громади;
- концентрація зусиль на покращення інвестиційної інфраструктури [4, с. 84].

Інвестиційна політика України суттєво відрізняється від правил і норм, що регулюють інвестування в міжнародній (особливо в Європейській) політиці. Тому правова база іноземних інвестицій в Україну терміново потребує вдосконалення. Значною негативною тенденцією є декларативний характер нормативних положень, що регулюють інвестування іноземного капіталу.

До основних показників ризику у фінансовому секторі належать:

- дефіцит бюджету;
- заборгованість за податками, зборами та іншими обов'язковими платежами до державного бюджету України;
- співвідношення державного боргу до доходів регіонального бюджету;
- питома вага збиткових підприємств.

Формування сприятливого інвестиційного клімату для забезпечення активізації соціально-економічного розвитку національної системи господарювання та регіонів є стратегічним завданням для держави з огляду на постійну потребу в фінансових ресурсах, підсилену наслідками світової фінансової кризи, та з огляду на практичну відсутність інституціонального іноземного інвестування і якісно суттєвих капіталовкладень, які б спрямовувались на модернізацію економічної системи.

Управління фінансовими ризиками має охоплювати не лише створення організаційної структури, а й розвиток її організаційного потенціалу з метою створення сприятливого інвестиційного середовища на основі аналізу та прогнозів бізнес-середовища. Оскільки ризики, що розглядаються, проявляються на всіх рівнях соціально-економічної системи, їх аналіз становить першочерговий інтерес для інвесторів.

Досліджений зв'язок між інвестиційним потенціалом та інвестиційним ризиком підтверджує їх діалектичну природу та взаємодію. Одним з найважливіших показників зв'язку ризик-потенціал є особистий внесок населення та його чисельність: чим вищий економічний потенціал регіону та чим нижчий інвестиційний ризик, тим більший як абсолютний, так і душевий внесок населення. Звідси випливає, що високий інвестиційний ризик ретельно захищається населенням, яке вагається та обережно ставиться до інвестицій у власні, інвестиційно непривабливі регіони.

Питома вага накопичених капітальних активів та іноземних інвестицій призводить до зниження інвестиційного потенціалу регіону. Водночас слід зазначити, що в більшості випадків іноземні інвестиції відповідають рівню інвестиційного ризику, тоді як інвестиції слідує за інвестиційним потенціалом

Найбільш актуальними напрямками у стимулюванні інвестиційної привабливості територіальних громад в умовах децентралізації можуть стати:

- розробка довгострокових і короткострокових планів щодо лібералізації й організації підприємницької діяльності в межах регіону;
- розробка та прийняття нормативних актів, що відповідають потребам місцевих громад;
- лібералізація торгівлі та транскордонних потоків капіталу в рамках Угоди про асоціацію з ЄС;
- значні зусилля уряду щодо покращення функціонування фондового ринку України;
- впровадження заходів підтримки на місцевому рівні для стимулювання інноваційної активності компаній, зокрема у розробці конкурентоспроможної високотехнологічної продукції;
- залучення науковців до розробки збалансованої системи залучення регіональних інвестицій;
- активне використання успішного досвіду країн ЄС у підвищенні інвестиційної привабливості регіонів у контексті децентралізації [3, с. 66].

Територіальні громади можуть вжити численні проактивні заходи для залучення інвестицій та сприяння підприємництву на своїй території. Це вимагає, перш за все, оцінки своїх ресурсів, розуміння їхньої унікальності, дефіциту та ексклюзивності, а також визначення своїх конкурентних переваг. Спираючись на цю основу, слід сформулювати стратегію розвитку, яку підтримуватиме програма Міністерства економіки, що включає заохочення інвестицій та розвиток малого та середнього бізнесу (як варіант, ці програми можна реалізовувати окремо). Згодом необхідно застосувати конкретні інструменти, включаючи підготовку ділянки, місцевий маркетинг, виявлення потенційних інвесторів та нарощування потенціалу цих професійних груп.

Висновки. Інвестиційна привабливість територіальної громади – це сукупність політичних, економічних, правових, соціальних, фінансових та інших факторів, що визначають ступінь ризику, пов'язаного з капіталовкладеннями, та можливість їх ефективного використання. Розглянута соціально-економічна категорія визначається рівнем інвестиційного потенціалу та рівнем інвестиційного ризику, що, у свою чергу, має суттєвий вплив на формування інвестиційної привабливості територіальних одиниць. Активізація та збільшення інвестицій є ключовими факторами стабільного розвитку регіонів, особливо гірських регіонів із суміжними територіальними об'єднаннями. Це створює сприятливий клімат для залучення фінансових та матеріальних ресурсів від вітчизняних та іноземних інвесторів. Крім того, це сприяє ефективному використанню ресурсів в основних секторах економіки гірських регіонів.

Ключовою проблемою в процесі організації інвестиційного процесу в національній економіці є недосконалість інституціонального забезпечення, його мінливість. Одним із найважливіших заходів для зниження інвестиційного ризику в місцевому органі влади може бути запровадження нормативного акту, який гарантуватиме дотримання інвестором початкових умов, передбачених договором. Наприклад, якщо протягом терміну дії договору будуть прийняті урядові постанови, які погіршать податковий клімат у регіоні (місцевому органі влади), адміністрація буде зобов'язана згідно з цим нормативним актом компенсувати інвестору будь-які збитки зі свого бюджету.

Враховуючи поточну ситуацію в Україні, коли інвестори зацікавлені у фінансуванні інвестиційних проєктів лише за умови надання їм надійних гарантій від державної та/або регіональної влади, цей захід може суттєво підвищити ефективність інвестиційного процесу в усіх місцевих органах влади нашої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дудник Н. В. Механізм стимулювання інвестиційної привабливості регіону в умовах фінансової децентралізації. *Збірник наукових праць. Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих*. 2023. Випуск 170. С. 83–88. URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb15_zb170.pdf#page=83 (дата звернення: 09.12.2025).
2. Каркіч І. О. Інвестиційна привабливість регіонів України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2017. № 4. С. 88–91.
3. Козаченко Ю. П. Механізм підвищення інвестиційної привабливості регіонів в умовах децентралізації управління. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2019. № 2 (66). С. 66–71.
4. Лайко О. І., Чабаров В. О., Арафтеній А. М. Інституціональні чинники стимулювання інвестиційної діяльності в національній економіці в умовах децентралізації. *Збірник наукових праць Економічні інновації*. 2018. № 65. С. 80–87.
5. Територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у повоєнному відновленні України : аналіз. доп. / [Я. А. Жаліло, Н. В. Бахур, А. А. Головка та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2023. 78 с.
6. Федюк В. Залучення інвестицій у громаду: механізми, приклади і практичні поради. URL: <https://csi.org.ua/books/zaluchennya-investytsiy-u-gromadu-mekhanizmy-prykłady-i-praktychni-porady/> (дата звернення: 09.12.2025).
7. Шеленко Д., Шпикуляк О. Г., Бойчук А. В. Стратегічні пріоритети управління формуванням інвестиційного потенціалу розвитку територіальних громад на засадах активізації підприємництва. *Економічний про- стір*. 2024. № 189. С. 85–90.

REFERENCES

1. Dudnyk N. V. (2023). Mekhanizm stymuliuvannia investytsiinoi pryvablyvosti rehionu v umovakh finansovoi detsentralizatsii [Mechanism for stimulating the investment attractiveness of a region in the context of financial decentralization]. *Aktualni problemy efektyvnoho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy: poshuk molodykh*, is. 170, pp. 83–88. Available at: http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb15_zb170.pdf#page=83
2. Karkich I. O. (2017). Investytsiina pryvablyvist rehioniv Ukrainy [Investment attractiveness of the regions of Ukraine]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"*, no. 4, pp. 88–91.
3. Kozachenko Yu. P. (2019). Mekhanizm pidvyshchennia investytsiinoi pryvablyvosti rehioniv v umovakh detsentralizatsii upravlinnia [Mechanism for increasing the investment attractiveness of regions in the context of management decentralization]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Derzhavne upravlinnia*, no. 2(66), pp. 66–71.
4. Laiko O. I., Chabarov V. O. & Araftenii A. M. (2018). Instytutsionalni chynnyky stymuliuvannia investytsiinoi diialnosti v natsionalnii ekonomitsi v umovakh detsentralizatsii [Institutional factors of stimulating investment activity in the national economy under decentralization]. *Ekonomichni innovatsii*, no. 65, pp. 80–87.

5. Zhalilo Ya. A. (Ed.), Bakhur, N. V., Holovka, A. A., et al. (2023). Terytorialno-oriientovani mekhanizmy stymuliuvannia investytsii u povoiennomu vidnovlenni Ukrainy [Territorially oriented mechanisms for stimulating investment in the post-war recovery of Ukraine]. Kyiv: National Institute for Strategic Studies, 78 p.

6. Fediuk V. (2025). Zaluchennia investytsii u hromadu: mekhanizmy, pryklady i praktychni porady [Attracting investment to a community: mechanisms, examples and practical advice]. Available at: <https://www.csi.org.ua/books/zaluchennya-investytsij-u-gromadu-mekhanizmy-pryklady-i-praktychni-porady>

7. Shelenko D., Shpykuliak O. H. & Boichuk A. V. (2024). Stratehichni priorytety upravlinnia formuvanniam investytsiinoho potentsialu rozvytku terytorialnykh hromad na zasadakh aktyvizatsii pidpriemnytstva [Strategic priorities for managing the formation of investment potential of territorial communities based on entrepreneurship activation]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 189, pp. 85–90.

Andrij Dubovyk

Lutsk National Technical University

STIMULATING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF TERRITORIAL COMMUNITIES

Abstract. *The article is devoted to the study of the mechanism for stimulating the investment attractiveness of territorial communities. It is established that increasing the investment attractiveness of territorial entities is a primary prerequisite for the stable socio-economic development of the entire state, which acts as the main regulator of investment activity and prevents economic isolation and backwardness of regions. The paper analyzes the essence of the concept of “investment attractiveness of a territorial community” and identifies its key components, in particular financial and economic, institutional, infrastructure and social factors. The role of local governments in the formation of a favorable investment environment is substantiated, in particular through the development of strategic planning, improvement of regulatory policy, ensuring transparency of management decisions and effective use of the resource potential of the community. Particular attention is paid to instruments for stimulating investment activity at the local level, including tax and financial incentives, public-private partnerships, the development of industrial parks, the digitalization of management processes, as well as the formation of a positive investment image of territorial communities. It is emphasized that the comprehensive application of these instruments contributes to the growth of investor confidence and the activation of economic activity in the localities. It is concluded that effective stimulation of the investment attractiveness of territorial communities requires a systematic approach, coordination of actions of state authorities and local self-government bodies, as well as taking into account the specifics of each community. The practical recommendations formulated in the article can be used in the development of local programs for socio-economic development and investment attraction strategies. The importance of adapting investment policy to modern challenges, in particular the conditions of martial law, post-war reconstruction and European integration processes, is also emphasized. It is emphasized that the introduction of innovative approaches to community development management allows to increase their competitiveness and ensure long-term sustainability of economic growth. The results obtained can serve as a scientific and methodological basis for further research in the field of development of territorial communities.*

Keywords: *investment attractiveness, economic policy, territorial community, finance, investment promotion, regional development, state regulation, local self-government.*

Стаття надійшла: 24.11.2025

Стаття прийнята: 15.12.2025

Стаття опублікована: 25.12.2025